

UCHWAŁA Nr XIII/70/16
RADY MIEJSKIEJ w BISZTYNKU
z dnia 26 lutego 2016r.

**w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Bisztynek
na lata 2016 – 2018.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 1515 z późn. zm.) oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2015r., Nr 332 ze zm.)

Rada Miejska w Bisztynku uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwala się Program Wspierania Rodziny dla Gminy Bisztynek na lata 2016 – 2018, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Bisztynka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega wywieszeniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Bisztynku.

Przewodniczący Rady Miejskiej
Zbigniew Drozdowski

Załącznik do Uchwały Nr XIII/70/16
Rady Miejskiej w Bisztynku
z dnia 26 lutego 2016r.

**PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
DLA GMINY BISZTYNEK
NA LATA 2016-2018**

I. Wprowadzenie.

Gminny Program Wspierania Rodziny wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Rodzice powinni zapewnić opiekę i wychowanie dziecku, dbać o jego prawidłowy rozwój, ochronę zdrowia, umożliwienie edukacji oraz rozwijanie talentów. W sytuacji, gdy przez patologię w środowisku rodzinnym, nieudolność wychowawczą rodziców bądź pozostawanie w sytuacji kryzysowej, dobro to jest zagrożone, dziecko powinno być chronione przez władze publiczne. Problemy występujące w takiej rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Alkoholizm, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy kierować się zasadą podstawowej roli rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę. Formy organizowania wsparcia na rzecz rodziny, należy konsekwentnie realizować. Zamiast zastępować rodzinę w wypełnianiu podstawowych funkcji, między innymi opiekuńczo – wychowawczych, należy wspierać ją tak i wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie oraz eliminować sytuacje, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej nie oznacza rozwiązania problemu rodziny. Z uwagi na więzi emocjonalne dziecka z rodziną i środowiskiem, konieczne jest motywowanie rodziców do zmiany oraz praca prowadząca do stworzenia prawidłowych warunków rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej i jego powrotu do domu.

Przedkładany Program Wspierania Rodziny w Gminie Bisztynek na lata 2016-2018 stanowi realizację wytycznych wymienionej wyżej ustawy i jest spójny z Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2025.

II. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej rodzin.

Diagnoza została przygotowana na podstawie analizy danych statystycznych pozyskanych od instytucji, które w swojej pracy zajmują się opieką nad dzieckiem i rodziną. Na ich podstawie zidentyfikowane zostały najważniejsze problemy stanowiące punkt wyjścia do opracowania programu.

Tabela nr 1. Karta Diagnostyczna Programu Wspierania Rodziny.

L.p.	Spis informacji	Rok 2012	Rok 2015
1	Liczba mieszkańców gminy Bisztynek	6872	6717
2	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	410	385
3	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	611	549
4	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń funduszu alimentacyjnego	88	83
5	Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	169	
6	Liczba dzieci zamieszkujących w gminie Bisztynek ogółem	1414	1292
	– w wieku do 3 lat	278	257
	– w wieku 4 – 6 lat	213	194
	– w wieku 7 – 13 lat	491	480
7	– w wieku 14 – 18 lat	432	361
	Liczba dzieci z terenu gminy Bisztynek przebywających w pieczy zastępczej ogółem	31	31
	– Wielofunkcyjna placówka opiekuńczo wychowawcza w Bartoszcach	6	7
	– Rodzinny dom dziecka w Żydowie	1	2
	– Dom Dziecka w Olecku	2	1
	– Dom Dziecka w Szczytnie	0	1
– w rodzinach zastępczych spokrewnionych	20	18	
– w rodzinach zastępczych niespokrewnionych	2	2	
8	Liczba dzieci z terenu gminy Bisztynek przebywających w pieczy zastępczej za które gmina ponosiła odpłatność	2	13

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bisztyнку, Urzędu Miejskiego w Bisztyнку (ewidencja ludności), Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszcach.

Na terenie gminy Bisztynek, w 2015 roku, mieszkało 1292 osoby w wieku do 18 lat, co stanowi 19,23 % ogółu mieszkańców.

Z analizy danych Ośrodka za 2015 rok wynika, że 1 030 osób skorzystało z różnych form wsparcia realizowanych przez ośrodek, stanowi to 15,33% ogółu mieszkańców gminy.

Najczęstsze przyczyny przyznawania pomocy społecznej w 2015 roku pokazuje poniższa tabela.

Tabela nr 2. Powody przyznawania pomocy społecznej w 2015 roku

L.p.	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1	Ubóstwo	164	491
2	Bezdomność	1	1
3	Potrzeba ochrony macierzyństwa	57	259
	– wielodzietność	20	111
4	Bezrobocie	249	746
5	Niepełnosprawność	127	266
6	Długotrwała lub ciężka choroba	169	371

7	Bezradność w sprawach opiek.- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	91	335
	– rodziny niepełne	68	206
	– rodziny wielodzietne	23	131
8	Przemoc w rodzinie	4	14
9	Alkoholizm	32	72
10	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	3

Źródło: Dane własne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bisztyнку

Jak wynika z powyższych danych najczęstszym i podstawowym powodem przyznawania pomocy jest ubóstwo mieszkańców nierozdzielnie związane z bezrobociem, często z długotrwałą chorobą i niepełnosprawnością.

Znaczną grupę klientów pomocy społecznej stanowią rodziny, w których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 75% tej grupy stanowią rodziny niepełne.

III. Cel Programu.

1. Cel główny Programu

„Prawidłowo funkcjonująca rodzina – to rodzina wydolna w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, silna ekonomicznie, społecznie i kulturowo”.

2. Cele szczegółowe:

- 1) Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu.
- 2) Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych oraz rozwiązywanie już istniejących.
- 3) Zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.

I. Planowane działania na lata 2016 - 2018

Cel szczegółowy 1. Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu	
Nazwa działania	Wskaźnik realizacji działań
1. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wykonywaniu funkcji opiekuńczo- wychowawczych wsparcia asystenta rodziny.	– liczba wspieranych rodzin, – liczba zatrudnionych asystentów,
2. Umożliwienie funkcjonowania rodzin wspierających,	– liczba rodzin wspierających,
3. Tworzenie i rozwój działalności klubów i świetlic działających na rzecz dzieci i młodzieży	– liczba placówek, – liczba uczestników,
4. Realizowanie programów profilaktycznych z zakresu pracy z rodziną.	– liczba realizowanych programów, – liczba rodzin objętych profilaktyką
5. Kursy, szkolenia, warsztaty dla pracowników instytucji wspierających rodzinę.	– liczba przeszkolonych specjalistów, – liczba zorganizowanych szkoleń, kursów, warsztatów

6. Promowanie rodzinnej integracji.	– liczba imprez i spotkań integracyjnych
7. Edukacja środowiska lokalnego w zakresie wspierania rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu.	– liczba spotkań, konferencji, opracowań i publikacji

Cel szczegółowy 2. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych oraz rozwiązywanie już istniejących	
Nazwa działania	Wskaźnik realizacji działań
1. Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.	– liczba i rodzaj działań, – liczba rodzin objętych działaniami,
2. Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem, w tym niewydolnych wychowawczo, w których występują problemy przemocy, uzależnień oraz długotrwałej choroby.	– liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach, – liczba rodzin i dzieci objętych monitorowaniem procedurami „Niebieskiej karty”.
3. Dostęp do poradnictwa specjalistycznego (w tym: psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego, prawnego).	– liczba udzielonych porad, – liczba osób i rodzin objętych pomocą, – liczba i rodzaj miejsc poradnictwa specjalistycznego,
4. Organizowanie spotkań dla rodzin będących w sytuacji kryzysowej w formie grup wsparcia	– liczba spotkań, – liczba grup wsparcia, – liczba osób biorących udział w spotkaniach,
5. Monitorowanie sytuacji rodzin, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.	– liczba rodzin, – działania podejmowane przez rodzinę biologiczną w celu powrotu dziecka z pieczy zastępczej, – liczba dzieci, które powróciły do rodzinnego domu,
6. Działania aktywizujące zawodowo i społecznie rodziny, w których rodzice pozostają bez pracy, w ramach projektów współfinansowanych ze środków UE	– liczba rodzin objętych projektem, – liczba osób, które ukończyły kursy zawodowe, – liczba osób, które podjęły zatrudnienie po zakończeniu udziału w projekcie, – liczba osób i rodzin objętych działaniami środowiskowymi z podziałem na rodzaj działań,

Cel szczegółowy 3 Zapewnienie bezpieczeństwa dziecka i rodzinie	
Nazwa działania	Wskaźnik realizacji działań
1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno – bytowej.	– liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą, – liczba i formy udzielonej pomocy,
2. Objęcie dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci.	– liczba dzieci korzystających z posiłku, zasiłków na zakup żywności, – liczba dzieci i rodzin korzystających z pomocy Banku Żywności,

3. Organizowanie wycieczki dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba uczestników, – liczba zorganizowanych form wycieczki,
4. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba dzieci uczestniczących w działaniach, – rodzaje działań
5. Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba umieszczonych dzieci, – wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach.

IV. Adresaci Programu.

Głównymi odbiorcami Programu będą rodziny zamieszkałe na terenie gminy Bisztynek, doświadczające problemów opiekuńczo-wychowawczych i z prowadzeniem gospodarstwa domowego, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej. Adresatami będą także rodziny w sytuacjach kryzysowych wynikających z problemów rodziców (konflikty małżonków, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo), rodziny przeżywające trudności związane ze stanem zdrowia dziecka, małoletnie matki. Natomiast działania profilaktyczne i edukacyjne przeznaczone będą dla wszystkich mieszkańców gminy.

V. Realizatorzy i partnerzy Programu.

Do podmiotów realizujących zadania w ramach wspierania rodziny należą:

1. **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej** – rozpoznaje potrzeby i zapewnia pomoc w zakresie wspierania rodzin poprzez działania pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny. Udziela pomocy finansowej, świadczy usługi opiekuńcze. Ponosi częściowe opłaty za pobyt dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Realizuje programy i projekty wspierające rodziny.

2. **Placówki działające w ramach systemu oświaty** – udzielają pomocy rzeczowej uczniom będącym w trudnej sytuacji materialnej, organizują dodatkowe zajęcia celem kompensowania deficytów edukacyjnych, dysponują ofertą zajęć pozalekcyjnych, jako alternatywną formę spędzania czasu wolnego i rozwoju zainteresowań, organizują dożywianie dzieci.

3. **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie** – prowadzi Punkt Interwencji Kryzysowej, organizuje rodzinną pieczę zastępczą.

4. **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie** – prowadzi działania w rodzinach, w których występuje problem uzależnień i przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin wychowujących dzieci.

5. **Powiatowy Urząd Pracy** – prowadzi programy aktywizacji zawodowej.

6. **Powiatowa Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna** – prowadzi poradnictwo specjalistyczne dla dzieci i młodzieży oraz terapię indywidualną i rodzinną.

7. **Komenda Powiatowa Policji** – realizuje procedurę Niebieskiej Karty.

8. **Sąd Rejonowy** – orzeka w sprawach dotyczących opieki nad dziećmi, zobowiązuje do współpracy z asystentem rodziny, ustala kuratorów i prowadzi nadzór nad rodzinami objętymi kuratelą.

9. **Ośrodek Kultury i Aktywności Lokalnej** – jest głównym animatorem życia kulturalnego w gminie, posiada bogatą ofertę zajęć dla dzieci i młodzieży.

10. **Placówki służby zdrowia** – prowadzą poradnictwo medyczne i specjalistyczne w zakresie ochrony zdrowia i życia.

11. **Organizacje pozarządowe** – udzielają wsparcia rodzinom w ramach działań statutowych.

VI. Źródła finansowania.

Zadania realizowane w ramach programu będą finansowane:

- ze środków własnych budżetu gminy,
- z dotacji z budżetu państwa,
- ze środków unijnych,
- z innych środków pozyskanych w trakcie realizacji programu.

VII. Planowane efekty realizacji Programu.

1. Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczymi i wychowawczymi.
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny celem zapobiegania powstawania sytuacji kryzysowych.
3. Poprawa stanu bezpieczeństwa dziecka i rodziny.

VIII. Monitoring i ewaluacja.

Instytucją odpowiedzialną za koordynację działań i monitoring „Programu Wspierania Rodziny dla gminy Bisztynek na lata 2016 - 2018” jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bisztyнку, który każdego roku przedkłada Burmistrzowi Bisztyńka sprawozdanie z realizacji Programu oraz zestawienie potrzeb na rok następny. Burmistrz Bisztyńka, zgodnie z art. 179 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do dnia 31 marca każdego roku składa Radzie Miejskiej roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Wnioski zawarte w sprawozdaniu z pierwszego roku realizacji Programu stanowiąc będą podstawę do ewentualnej weryfikacji założeń dokumentu na lata następne.